

AZILU I MIGRACIJAMA

01/02/2023

Predgovor drugom izdanju

Klub zastupnika EPP-a donio je u travnju 2020., nakon opsežnih rasprava unutar kluba, sveobuhvatan dokument o stajalištu o azilu i migracijama. Taj dokument, u kojem se utvrđuju naši ključni prioriteti u području azila i migracija, i dalje je vrlo relevantan. Međutim, na politike Unije u području azila i migracija utjecali su mnogi događaji.

Zbog globalne pandemije uzrokovane virusom SARS-CoV-2, koja je započela u ožujku 2020., ponovno su uvedene kontrole na unutarnjim granicama te je narušeno funkcioniranje schengenskog područja i slobodno kretanje ljudi. To je uzrokovalo drastičan privremeni pad broja nezakonitih dolazaka u EU. No u prva tri tromjesečja 2022. zabilježeno je najviše nezakonitih dolazaka od 2016., a to je posljedica, između ostalog, odgođenog učinka talibanskog preuzimanja vlasti u Afganistanu na migracije u Europi. Zapadni Balkan i središnje Sredozemlje i dalje su najaktivnije rute. Zbog toga je nekoliko država članica zadržalo ili ponovno uvelo nadzor unutarnjih granica.

Instrumentalizacijom migranata Lukašenkov je režim u ljeto 2021. pokrenuo hibridni napad na istočne granice EU-a. Bjeloruske vlasti organizirale su ulazak državljana trećih zemalja s Bliskog istoka u Minsk i njihov daljnji put prema EU, među ostalim primjenom sile prema migrantima i kršenjem litavskog, latvijskog i poljskog suvereniteta. Ta se instrumentalizacija migranata temelji na obrascu koji su turske vlasti primjenjivale u veljači 2020. u grčkom Evirosu, a marokanske vlasti u svibnju 2020.

u španjolskoj Ceuti, dok turske vlasti tu taktiku posljednjih šest godina provode na zelenoj crti razgraničenja na Cipru.

Rusija je 24. veljače 2022. pokrenula nezakonit agresivni rat protiv Ukrajine, koji je uzrokovao najveće raseljavanje ljudi u Europi od Drugog svjetskog rata i prvu aktivaciju Direktive EU-a o privremenoj zaštiti od njezina donošenja 2001., nakon rata u Jugoslaviji. Dosad nezabilježena solidarnost s ukrajinskim izbjeglicama predstavlja snagu EU-a i pokazuje da postoji spremnost na pružanje solidarnosti državama članicama pod pritiskom. Međutim, prihvata ukrajinskih izbjeglica, uz velik broj državljana trećih zemalja koji podnose zahtjev za međunarodnu zaštitu u EU-u, predstavlja opterećenje za sustave azila i prihvata u državama članicama. Nadalje, brutalna ruska agresija na Ukrajinu potaknula je globalnu krizu opskrbe hranom koja je posebno teško pogodila zemlje u razvoju i povećala pritisak na najizloženije države članice, kao što su Rumunjska i Poljska, koje su omogućavale provoz žitarica iz Ukrajine.

U tom se kontekstu ovim dokumentom o stajalištu o azilu i migracijama predviđa ciljana revizija i ažuriranje dokumenta iz travnja 2020., konkretno uvođenjem novih prijedloga politika za rješavanje situacija instrumentalizacije i utvrđivanje iskustava stečenih tijekom prihvata ukrajinskih izbjeglica i Direktive o privremenoj zaštiti.

Uvod

Masovne migracije globalni su fenomen. Ljudi su se oduvijek kretali između i unutar

kontinenata zbog ratova i sukoba, straha, siromaštva, nestabilnosti, klimatskih promjena, gladi i nade da će pronaći bolje mjesto za život. Zakonito i organizirano se krećemo i kako bi studirali, radili ili se pridružili obitelji u drugim zemljama. Međutim, ovaj dokument o stajalištu uglavnom je usmjeren na osobe koje traže međunarodnu zaštitu i na nezakonite migracije.

Kršćanska demokracija temelji se na načelu ljudskog dostojanstva prema kojem ne smijemo uskratiti pomoć onima kojima je potrebna. Nadahnut tim načelom, klub zastupnika EPP-a želi osigurati humani pristup migracijama, koji se temelji na odgovornim rješenjima.

Zbog raznih kriza 2021. godine 16,1 milijun ljudi bilo je prisiljeno na bijeg. Prema podacima Ureda visokog povjerenika Ujedinjenih naroda za izbjeglice (UNHCR), sredinom 2022. ukupan broj prisilno raseljenih osoba povećao se na 103 milijuna. Krajem 2021. oko 53,2 milijuna interno je raseljeno, a ostali su raseljeni izvan svoje zemlje podrijetla.

Migracije su bile i ostat će jedan od središnjih međugeneracijskih izazova i prilika za Europu. Iskustvo proteklog desetljeća pokazalo je da je potrebno učinkovito djelovati kako bi se suzbile nezakonite migracije, što će i dalje biti trajni izazov u nadolazećim godinama.

Relevantni trendovi u ekonomskom razvoju, demografskim promjenama, globalizaciji prometa i komunikacija te nestabilnost u susjednim regijama daju zaključiti da će se ljudi i dalje nastojati domoći Europske unije u potrazi za utočištem i boljim životom ili kako bi se pridružili ostalim članovima svoje uže obitelji. Stoga je nužno da Europska unija konačno pronađe zajednički europski odgovor na taj izazov koji uključuje stvarnu solidarnost i odgovornost u skladu s člankom 80. UFEU-a.

Europska se unija između 2015. i 2016. suočila s iznimnim izazovom kada je u razdoblju od dvije godine na njezine obale pristiglo gotovo dva milijuna ljudi, često riskirajući svoje živote stavljajući svoju sudbinu u ruke krijumčara na putu prema Europi.

Za rješavanje tog problema uvedeno je niz mjera i predloženo je novo zakonodavstvo, no borba protiv trgovaca ljudima

i krijumčara ljudi, promicanje zakonitih putova, jačanje naših vanjskih granica i rješavanje problema nezakonitih migracija međusobno se isprepliću. Stoga Europska unija i dalje raspravlja o načinima kako pronaći zajednički pristup u području azila i migracija.

Aktualne rasprave o uspostavi novog sveobuhvatnog zakonodavnog okvira moraju hitno imati prednost kako bi se reforma zajedničkog europskog sustava azila (CEAS) postigla tijekom ovog parlamentarnog saziva.

Zaštita ranjivih osoba - borba protiv mreža za krijumčarenje i trgovinu ljudima

Prema podacima Europolu više od 90 % osoba koje nezakonito dolaze u EU stupa u kontakt s krijumčarima kako bi im pomogli prijeći dio njihova cjelokupnog putovanja. Zapadni Balkan, na kojem je tijekom 2022. zabilježeno 45 % svih otkrivenih nezakonitih ulazaka u Europsku uniju, i središnje sredozemne rute i dalje su najaktivnije migracijske rute. Ta putovanja ne završavaju nužno dolaskom na teritorij EU-a. Nakon prelaska vanjskih granica kriminalne mreže nastavljaju sa svojim aktivnostima i omogućuju neovlaštena sekundarna kretanja unutar EU-a stvarajući temelje za daljnje seksualno iskorištavanje ili iskorištavanje radne snage te uspostavu struktura organiziranog kriminala. Dužnost je svih država članica i njihovih tijela da poduzmu maksimalne napore kako bi priječili da se ljudi ukrcavaju na nesigurne brodove i postanu žrtve krijumčara i trgovaca ljudima.

Restriktivne mjere uvedene tijekom pandemije pokazale su da se mreže za krijumčarenje i trgovinu ljudima mogu brzo prilagoditi korištenjem novih ruta, tehnologija i načina rada. Cinični i nehumani načini rada krijumčarskih mreža, prisutni na svim rutama, ugrožavaju život ljudi, posebno žena i djece. Obeshrabrivanje nezakonitih migracija stoga mora biti u središtu naših politika kao sredstvo za borbu protiv kriminalnih mreža i njihova iskorištavanja ranjivih osoba.

Na državama je članicama da odluče tko ulazi na njihovo državno područje. O tome ne smiju odlučivati kriminalci. Ključno je

ojačati sve mjere protiv krijumčara ljudi i trgovaca ljudima, prekinuti njihov način poslovanja i okončati njihovo nekažnjavanje. Pojačana prekogranična suradnja, povećana razmjena informacija i koordinacija među državama članicama, koordinirane operativne mjere, kao i odgovarajuće osposobljavanje i resursi za nadležna tijela i agencije ključni su za rješavanje pitanja kao što je trgovina ljudima i za osiguravanje da krijumčari i trgovci ljudima nemaju prostora za djelovanje. Komisija bi trebala ocijeniti već poduzete mjere protiv krijumčarenja ljudi i trgovine ljudima te, prema potrebi, predložiti zakonodavne i nezakonodavne mjere za jačanje borbe protiv tih kriminalnih mreža i za zaštitu života izbjeglica.

Tješnja suradnja, razmjena informacija, koordinacija te dobro strukturirana i trajna suradnja s trećim zemljama i dalje su ključne za sprečavanje krijumčarenja migranata i trgovine ljudima. To uključuje izgradnju kapaciteta u pogledu učinkovitog zakonodavstva o azilu, izvršavanja zakonodavstva i upravljanja granicama, ali i u područjima kao što su obrazovanje, institucionalne i gospodarske reforme te socijalna politika. Također je potrebno promicati kampanje za informiranje i podizanje svijesti o rizicima od krijumčarenja, trgovanja ljudima i nezakonitih migracija. To je jedan od ključnih elemenata kako bi se spriječilo da se potencijalni migranti i tražitelji azila, uključujući osobe u posebno ranjivom položaju kao što su djeca, otisnu na opasna putovanja prema EU-u.

Dobro strukturirana i trajna suradnja s trećim zemljama ključan je čimbenik za postizanje ciljeva europskog integriranog upravljanja granicama. U tom kontekstu Klub zastupnika EPP-a pozdravlja mjere Komisije za raspoređivanje FRONTEX-a u treće zemlje putem operativnih sporazuma. Komisija bi sredstvima EU-a trebala podupirati i države članice koje bilateralno raspoređuju službenike i provode mjere zaštite granica na kojima FRONTEX ne djeluje, ne dovodeći u pitanje potrebnu usklađenost i koordinaciju na razini EU-a.

Upotreba i praćenje platformi društvenih mreža mogu imati središnju ulogu kao alat za otkrivanje mreža za krijumčarenje i trgovinu ljudima te za sprečavanje ljudi da se oslanjaju na njihove cinične i nehumane metode. Humanitarne operacije koje financira EU trebaju i dalje uzimati u obzir posebne potrebe i ranjivost djece te

osigurati njihovu zaštitu tijekom raseljivosti. Svi programi EU-a moraju se nastaviti, uz strogi proračunski nadzor i kontrolu u ključnim zemljama podrijetla i tranzita, te bi se trebali provoditi u okviru dosljedne strategije s trećim zemljama.

Komisija bi svake godine trebala ocijeniti migracijsku politiku EU-a, uključujući sve čimbenike poticanja i privlačenja migracija, kao i spremnost i pripravnost zemalja zapadnog Balkana da s državama članicama konstruktivno surađuju na pitanjima migracija kako bi se povećala sposobnost Unije za strateško predviđanje i pripravnost na krizu, što je ključno za otpornost Unije u tom području.

Potrebno je ocijeniti što je u najboljem interesu djece te to mora biti primarna vodilja u svim aktivnostima ili odlukama koje se na njih odnose, pri čemu je nužno osigurati pravo svakog djeteta da ga se ponajprije tretira kao dijete.

Jačanje schengenskog područja: ključna djelovanja¹

Schengensko područje jedno je od najkonkretnijih postignuća europske integracije i jedan od glavnih stupova europskog projekta. Njime se jamči slobodno kretanje više od 400 milijuna građana EU-a, kao i državljana trećih zemalja koji se zakonito nalaze na području Unije.

Posljednjih se godina schengensko područje nalazi pod iznimnim pritiskom zbog prijetnji terorizma, radikalizacije, organiziranog kriminala, nedopuštenih sekundarnih kretanja državljana trećih zemalja i, u novije vrijeme, ograničenja uvedenih zbog pandemije.

Agencija za europsku graničnu i obalnu stražu (FRONTEX) predstavlja prekretnicu u povijesti europskog upravljanja granicama i ključan element za osiguravanje učinkovite zaštite europskih vanjskih granica. Uspostavom cjelovitog sustava europske granične i obalne straže ostvarena su načela zajedničke odgovornosti i solidarnosti između država članica i Uni-

¹ Dodatne prioritetne mjere Kluba zastupnika EPP-a u cilju zaštite vanjskih granica Unije nalaze se u dokumentu o stajalištu Kluba zastupnika EPP-a o suzbijanju organiziranog kriminala u Europskoj uniji.

je. Agencija pomno prati zaštitu vanjskih granica EU-a i podupire primjenu mjera Unije koje se odnose na njihovo upravljanje, pri čemu države članice zadržavaju primarnu odgovornost za upravljanje svojim vanjskim granicama u vlastitom nacionalnom interesu i u širem interesu svih država članica. Agencija radi na brzom otkrivanju i uklanjanju svih sigurnosnih prijetnji u potpunoj suradnji s državama članicama na čijem teritoriju njezini agenti provode operacije.

Klub zastupnika EPP-a snažno podupire FRONTEX kao ključnu agenciju EU-a i snažno odbacuje svaki pokušaj slabljenja njegove uloge u zaštiti vanjskih granica EU-a. Nadalje, klub zastupnika EPP-a prima na znanje da službenik za temeljna prava Agencije zagovara veće sudjelovanje FRONTEX-a u nadzoru i podupiranju država članica u izvršavanju njihovih dužnosti utvrđenih pravnom stečevinom EU-a.

Pozdravljamo i proširenje mandata FRONTEX-a na temelju Uredbe (EU) 2019/1896, kojom se toj agenciji omogućuje potpisivanje operativnih sporazuma i raspoređivanje timova s izvršnim ovlastima u bilo kojoj trećoj zemlji. Institucije EU-a trebale bi osigurati odgovarajuća financijska sredstva kako bi Agencija mogla uz pomoć potrebne opreme i osoblja izvršavati svoj mandat. U tom pogledu Agencija bi, bez daljnje odgode, trebala ostvariti strateški cilj od 10 000 članova operativnog osoblja. Bilo da djeluje u državama članicama ili inozemstvu, agencija EU-a uvijek mora poštovati vrijednosti Europske unije.

Klub zastupnika EPP-a pozdravlja politički dokument Komisije o razvoju višegodišnje strateške politike za europsko integrirano upravljanje granicama (EIBM) kao instrumenta od ključne važnosti za države članice i Agenciju za europsku graničnu i obalnu stražu (EBCG) u upravljanju vanjskim granicama EU-a.

Nakon donošenja pravila o interoperabilnosti informacijskih sustava, uključujući sustav ulaska/izlaska, vizni informacijski sustav, schengenski informacijski sustav i europski sustav za informacije o putovanjima i odobravanje putovanja, predlaže se niz poboljšanih alata za nadzor granica kako bi se povećala razmjena informacija među državama članicama. Klub zastupnika EPP-a pozdravlja predanost Komisije uspostavi najnaprednijeg sustava ulaska i

sustava za razmjenu informacija kako bi se zaštitili Unija i njezini građani.

Trebalo bi brzo dovršiti reformu sustava Eurodac i novu uredbu kojom se uvodi dubinska provjera državljana trećih zemalja i ukloniti sve nedostatke u pogledu informacija i nejasnoća te istodobno osigurati temeljna prava svih podnositelja zahtjeva. Osim toga, proširenim kategorijama za registraciju državljana trećih zemalja u sustavu Eurodac omogućit će se bolje praćenje kretanja unutar EU-a i sprečavanje prijevара povezanih s identitetom.

Sve agencije za pravosuđe i unutarnje poslove koje imaju ulogu u upravljanju granicama trebale bi imati odgovarajuća financijska sredstva kako bi se osiguralo da su njihove svakodnevne operacije i sposobnost zaštite vanjskih granica EU-a i sigurnosti unutar schengenskog područja zajamčeni, posebno s obzirom na njihovu operativnu potporu državama članicama za upravljanje raseljavanjima uzrokovanim ruskim ratom u Ukrajini. U operacijama se moraju poštovati temeljna prava i međunarodno pravo.

Komisija je predstavila prijedlog izmjene Zakonika o schengenskim granicama i mehanizma evaluacije i praćenja schengenske pravne stečevine kako bi schengensko područje postalo snažnije i prilagodljivije stalnim izazovima. U tom pogledu Klub zastupnika EPP-a naglašava da države članice zadržavaju pravo uvođenja privremenih kontrola na unutarnjim granicama kao krajnje mjere, koja bi se trebala uspostaviti samo iznimno i razmjerno na ograničeno razdoblje. Nakon prestanka prijetnji, svaku takvu mjeru trebalo bi povući. Klub zastupnika EPP-a stoga pozdravlja prijedloge o alternativama nadzoru unutarnjih granica.

U vrijeme kada je europska sigurnosna struktura ugrožena, proširenjem schengenskog područja osigurala bi se dodatna sigurnost i bolja kontrola na europskim vanjskim granicama. U tom pogledu Klub zastupnika EPP-a pozdravlja potpuno pristupanje Hrvatske schengenskom području i potiče Vijeće da poduzme sve potrebne korake i da prvom prilikom 2023. godine donese odluku o punoj primjeni odredaba schengenske pravne stečevine na Bugarsku i Rumunjsku, čime bi se što prije osiguralo ukidanje kontrole osoba na svim unutarnjim granicama za te države članice. Bugarska i Rumun-

jska pouzdani su partneri koji štite vanjske granice EU-a i učinkovito doprinose visokoj razini sigurnosti i blagostanja, što se pokazalo tijekom nedavnih kriza. Pristupanjem Bugarske i Rumunjske ojačalo bi se schengensko područje te bi se doprinijelo u osiguravanju jednakih prava za sve građane u njemu, što se dogodilo i u primjeru Hrvatske.

Klub zastupnika EPP-a također pozdravlja predložene odredbe Zakonika o schengenskim granicama, kojima se Europska komisija izričito obvezuje na uspostavu zajedničkih minimalnih standarda za nadzor vanjskih kopnenih granica na europskoj razini, kao i odredbe kojima se detaljnije utvrđuju mogućnosti nadzora granica u slučaju instrumentalizacije migranata, s naglaskom na preventivnim mjerama.

Poboljšanje vraćanja i ponovnog prihvata

Za učinkovitu provedbu zajedničkog europskog sustava azila (CEAS) i zaštiti schengenskog područja potrebna je učinkovita politika vraćanja za državljane trećih zemalja koji nemaju pravnu osnovu za boravak u EU-u.

Svake godine otprilike 500 000 državljana trećih zemalja mora napustiti EU jer nemaju pravo na ulazak ili ostanak na njezinu državnom području. Prema podacima Europskog revizorskog suda samo se 19 % njih vraća u zemlje izvan europskog kontinenta. Taj se postotak neznatno povećava na 29 % ako se uzmu u obzir zemlje u Europi. Unatoč stalnim naporima država članica, Europske komisije i FRONTEX-a, uključujući imenovanje koordinatorice EU-a za vraćanje u ožujku 2022. i donošenje strategije EU-a za dobrovoljni povratak, stopa vraćanja nije ni približno zadovoljavajuća. Takva situacija često ostavlja posljedice ne samo na uključene osobe, već i na prihvatne objekte EU-a i uključene lokalne zajednice. Za sustav je nužno znatno povećati broj vraćanja.

Kako bi se povećao broj vraćanja potrebni su dodatni naponi država članica i trećih zemalja. Sustavi vraćanja država članica trebaju djelovati koordinirano. Ključne mjere uključuju aktivno praćenje situacije državljana trećih zemalja tijekom cijelog postupka vraćanja, jačanje pomoći državljanima trećih zemalja koji surađuju i koji

žele dobrovoljno otići te osiguravanje izvršavanja obveze vraćanja. Nadalje, potrebno je poboljšati razmjenu informacija i koordinaciju o odbijenim zahtjevima između prihvatnih objekata i relevantnih aktera na terenu kako bi se spriječio bijeg i sekundarna kretanja, uz potpuno poštovanje temeljnih prava. Stoga je prije potrebno dovršiti preinaku Direktive o vraćanju. Sva bi djelovanja u pogledu vraćanja trebala osigurati, ako je to moguće i primjereno, da odluka o vraćanju državljana trećih zemalja bude obrađena u prihvatnom centru, bez nepotrebnog produljenog razdoblja zadržavanja.

Za poboljšanje postupaka na granici i sprečavanje sekundarnih kretanja ključna je i potpuna provedba Schengenskog informacijskog sustava za vraćanje.

Države članice trebale bi u potpunosti iskoristiti novi mandat FRONTEX-a za olakšavanje i koordiniranje vraćanja, uzimajući u obzir proširenje mandata u okviru unutarnje i vanjske dimenzije, uključujući aktivnosti prije i nakon vraćanja. Također bismo trebali bolje iskoristiti funkciju koordinatorice za vraćanje kako bismo osigurali učinkovit i zajednički europski sustav vraćanja.

U okviru Sporazuma iz Cotonoua svaka od afričkih, karipskih i pacifičkih država obvezala se da će, na zahtjev određene države članice i bez nepotrebnih odgoda, vratiti i ponovno prihvatiti sve svoje državljane koji nezakonito borave na državnom području države članice Europske unije. Ta obveza još nije polučila očekivane rezultate u tom području. Stoga pozivamo na potporu novom Sporazumu o partnerstvu OAKPD-EU radi bolje provedivosti aspekata suradnje EU-a i AKP-a povezanih s migracijama te pozivamo na njegovu ratifikaciju i stupanje na snagu. Klub zastupnika EPP-a poziva Vijeće da osigura da sve države članice što prije jednoglasno podrže usvajanje Sporazuma.

Pregovori o instrumentima za ponovni prihvata, kao i njihova provedba, trebali bi se temeljiti na snažnoj i dosljednoj poruci da EU i njegove države članice očekuju suradnju dotične treće zemlje. Toj svrsi služi Uredba o Zakoniku o vizama koju bi trebale primjenjivati Unija i njezine države članice. U tom pogledu Klub zastupnika EPP-a naglašava kako je preduvjet za ukidanje viza da treća zemlja uskladi svoju viznu politiku s viznom politikom EU-a.

Komisija mora preispitati učinkovitost mehanizma suspenzije iz članka 8. Uredbe 2018/1806. Postojeći postupci opterećujući su i ne mogu se lako primijeniti u slučaju pojave problema. Države članice također bi trebale imati mogućnost obavijestiti o povećanju broja državljana trećih zemalja koji dolaze preko zemalja koje imaju izuzeće od obveze posjedovanja vize.

Klub zastupnika EPP-a prima na znanje uspješnu primjenu režima uvjetovanosti posjedovanja vize i ponavlja svoj poziv da se taj režim proširi tako da uključuje i razvoju pomoć.

U svakom slučaju, suradnja bi trebala biti uzajamno korisna i temeljiti se na načelu „više za više”, što uključuje i viznu politiku EU-a, pri čemu se dodatni napori zemalja podrijetla i tranzita nagrađuju povećanom suradnjom i dodatnom potporom EU-a.

Sve relevantne politike, instrumenti i alati EU-a te trgovinski sporazumi, razvojna pomoć, zakonite migracije i vizna politika trebali bi biti povezani sa suradnjom trećih zemalja u području migracija te vraćanja i ponovnog prihvata. Ključno je iskoristiti postojeće sporazume o ponovnom prihvatu te da EU i njegove države članice sklope nove sporazume o ponovnom prihvatu u pogledu migracija i partnerstva za mobilnost s trećim zemljama.

Potrebno je provoditi periodična preispitivanja razine suradnje kako bi se osiguralo da se partnerstva temelje na održivoj suradnji. Zajedničko poštovanje i odgovornost za zaštitu temeljnih prava trebali bi biti temelj svake suradnje. Ako zemlje podrijetla i tranzita nedovoljno surađuju, to bi trebalo dovesti do smanjenja suradnje i potpore EU-a, bez posljedica na pružanje potrebne humanitarne pomoći.

Kada je riječ o unutarnjoj dimenziji svojeg mandata za vraćanje, FRONTEX bi trebao dodatno poboljšati zajedničku platformu za prikupljanje informacija, analizu, planiranje i organizaciju zajedničkih djelovanja kako bi se olakšala suradnja između država članica i trećih zemalja, posebno u pogledu organizacije i provedbe postupaka vraćanja i ponovnog prihvata.

Ključno je da se odluke o vraćanju uzajamno priznaju. Iako sve države članice moraju ojačati svoje aktivnosti u tom području, učinkovitost vraćanja može se po-

boljšati samo ako povećamo koordinaciju među državama članicama i radimo na europskom pristupu. U tom pogledu Klub zastupnika EPP-a podupire rad koordinatorice EU-a za vraćanje i mreže na visokoj razini za vraćanje.

Europska mreža časnika za vezu zaduženih za imigraciju bi, zajedno s Frontexovim časnicima za vezu zaduženima za vraćanje i europskim časnicima za vezu zaduženima za migracije u trećim zemljama, trebala osigurati učinkovito raspoređivanje u treće zemlje i provođenje odgovarajućeg nadzora na operativnoj razini na temelju konkretnih zahtjeva država članica za vraćanje ili ponovni prihvati.

Strategija EU-a za dobrovoljni povratak i reintegraciju, koju je Komisija predstavila u travnju 2021., i operativna strategija za učinkovitija vraćanja koju je Komisija donijela u siječnju 2023. važni su alati za osiguravanje bržeg i održivijeg vraćanja državljana trećih zemalja. Klub zastupnika EPP-a očekuje od EU-a i država članica da u okviru svojih nadležnosti u potpunosti provedu tu strategiju te da pritom potiču i promiču posebne programe socijalne reintegracije i reintegracije na tržište rada. Trebalo bi pripremiti strategiju EU-a za prisilna vraćanja.

Zajednički europski sustav azila (CEAS) i novi pakt o migracijama i azilu

Komisija je 2020. predložila novi pakt o migracijama i azilu, koji se temelji na prijedlozima za reformu CEAS-a iz 2016. Cilj mu je, među ostalim, formulirati dosljedan pristup u područjima upravljanja granicama, migracija, azila i integracije.

Naši prioriteti u suštini se nisu promijenili. Klub zastupnika EPP-a smatra da je iznimno važno uspostaviti zajednički sustav migracija i azila koji u svakom trenutku može pravilno funkcionirati te odgovoriti na sadašnje i buduće migracijske krize i globalne migracijske trendove. Potreban nam je sustav kojim se štite osobe kojima je potrebna pomoć, europski građani i vanjske granice EU-a, s ciljem ponovne izgradnje povjerenja među državama članicama i povjerenja u sposobnost Europske unije da upravlja migracijama.

U okviru tog pakta nova Uredba o upravljanju azilom i migracijama uključuje preinaku Dublinskog sustava o utvrđivanju odgovorne države članice. Za Klub zastupnika EPP-a ključno je da se novom uredbom osiguraju pravedna podjela odgovornosti, bolja usklađenost s pravilima i hijerarhijom kriterija za određivanje koja je država članica EU-a odgovorna za razmatranje zahtjeva za azil, kao i učinkovito provođenje transfera. Suradnja i povjerenje među državama članicama moraju se povećati.

Sustav azila i migracija trebao bi počivati na načelu solidarnosti i pravedne raspodjele odgovornosti među državama članicama, što uključuje i financijske aspekte. U tom kontekstu Uredbom o upravljanju azilom i migracijama uspostavlja se mehanizam solidarnosti za rješavanje situacija u kojima dolazi do migracijskog pritiska. Za Klub zastupnika EPP-a ključno je da sve države članice daju pravedan doprinos u okviru mehanizma solidarnosti. Klub zastupnika EPP-a zalaže se za obvezni mehanizam solidarnosti s fleksibilnim načinima pružanja potpore državama članicama kojima je potrebna pomoć, među ostalim financijskim doprinosima, dobrovoljnim premještajima i drugim mjerama.

EU bi se trebao pobrinuti za to da se veći zahtjeva za azilom obrađuje na vanjskim granicama Unije ili u tranzitnoj zoni države članice, prije donošenja odluke o ovlaštenju podnositelja zahtjeva da uđe na teritorij EU-a. Postupak na granici u preinaci Uredbe o postupcima azila važan je alat za osiguravanje jasnoće postupka podnošenja zahtjeva i poboljšanje upravljanja granicama. Imajući na umu da je stopa odobravanja zahtjeva za azil u EU-u manja od 40 %, prag za odobravanje postupaka na granici mora biti realističan. Nadalje, pri primjeni postupka na granici države članice osiguravaju da osobama na koje se on primjenjuje nije dopušten ulazak na područje EU-a. Bez obzira na to, svi podnositelji zahtjeva trebali bi imati prihvatljive i odgovarajuće uvjete u prihvatnim objektima EU-a.

Neovisno o tome, trebalo bi nastaviti rasprave o mogućnosti dopuštanja podnošenja zahtjeva za azil izvan područja EU-a, čime bi se korisnicima međunarodne zaštite mogao stvoriti zakonit put prema Uniji. U tom kontekstu Klub zastupnika EPP-a također podupire brzo

donošenje okvira EU-a za preseljenje.

Nova pravila o azilu trebala bi sustav učiniti učinkovitijim i otpornijim, odvratiti od zlorabe i spriječiti nedopuštena kretanja. Također bi trebale postojati jasne i odgovarajuće obveze za podnositelje zahtjeva, kao i definirane posljedice u slučaju neispunjenja tih obveza. Prioritet je poštovanje temeljnih prava.

Sve sredozemne sigurne zemlje, i države članice EU-a i treće zemlje, imaju ulogu u operacijama traganja i spašavanja. Iskrčavanje bi se uvijek trebalo odvijati u skladu s međunarodnim pravom, čak i ako se odvija izvan područja EU-a.

Spašavanje života na moru zakonska je obveza u skladu s međunarodnim pravom i pravom Unije, no prije svega humani i solidarni čin prema osobama u opasnosti. Plovila koja provode operacije traganja i spašavanja moraju poštovati mjerodavno međunarodno pravo i pravo Unije, slijediti upute koje im daje nadležni koordinacijski centar za spašavanje te slijediti propise tijela država članica i Frontexa i surađivati s njima radi zaštite sigurnosti migranata. Također bi trebala djelovati u skladu sa sigurnosnim i higijenskim uvjetima utvrđenima u primjenjivim pravilima zemalja prvog ulaska. Sve agencije EU-a, uključujući Frontex, obvezne su poštovati temeljna prava svih podnositelja zahtjeva za azil. Klub zastupnika EPP-a poziva Komisiju da predloži kodeks ponašanja za organizacije civilnog društva koje sudjeluju u aktivnostima traganja i spašavanja kako bi se izbjegao gubitak života na moru i osigurao humanitarni pristup te istodobno dodatno obeshrabrile mreže za krijumčarenje ljudi i trgovinu ljudima. U pripremi takvog kodeksa ponašanja Komisija bi se u prvoj fazi trebala savjetovati s Frontexom i tijelima država članica koja rade na terenu, a zatim s drugim relevantnim dionicima, kao što su organizacije civilnog društva.

U okviru dosljedne „strategije za Afriku” EU bi trebao nastaviti raspravu o regionalnim platformama za iskrčavanje na objema obalama Sredozemnog mora. Te bi platforme služile za siguran prihvata tražitelja azila i učinkovitu, dostojanstvenu i humanu obradu njihovih zahtjeva. Takvim regionalnim platformama za iskrčavanje mogli bi upravljati Agencija Europske unije za azil (EUAA) i Frontex, ne dovodeći u pitanje pravilno funkcioniranje reformira-

nog Dublinskog sustava.

Dogovorom između EU-a i Turske znatno se smanjio migracijski pritisak na Europu nakon migracijske krize 2015./2016. Međutim, Turska je od ožujka 2020. bez valjanog obrazloženja prestala prihvaćati sva vraćanja s grčkih otoka. Osim toga, Turska odbija surađivati s Ciprom u pogledu vraćanja te istodobno nastavlja instrumentalizirati migrante preko demilitarizirane zelene zone. Osim toga, turske vlasti čine vrlo malo kako bi ispunile svoju obvezu iz Zajedničke izjave o sprečavanju nezakonitih migracija iz Turske u EU. EU bi trebao uložiti više napora kako bi Turska ispunila svoje obveze koje proizlaze iz sporazuma između EU-a i Turske.

Nezakonite migracije mogu se spriječiti sklapanjem sličnih sporazuma sa zemljama tranzita i zemljama podrijetla, a velik broj migranata može dobiti financijsku potporu u tim zemljama.

Daljnijm jačanjem i usklađivanjem pravila zajedničkog europskog sustava azila trebalo bi se osigurati jednako postupanje diljem EU-a u relativnom smislu i smanjiti neopravdane faktore privlačenja u EU.

Sposobnost nadležnih tijela da provedu strogo i pravedno ispitivanje zahtjeva za međunarodnu zaštitu ovisi o različitim faktorima koji su svojstveni njihovoj unutarnjoj organizaciji, resursima i funkcioniranju. Pojačano ulaganje u sustave azila i politika ulaganja u kvalitetu prvostupanjskog donošenja odluka osiguravanjem dostatnih sredstava za nadležna tijela ključni su za brze i učinkovite postupke azila, kao i za osposobljavanje njihova osoblja i ključna postupovna jamstva kako bi se podnositeljima zahtjeva omogućilo da u najkraćem mogućem roku podnesu sve elemente svojih zahtjeva.

Interoperabilnost opsežnih informacijskih sustava kao što su Eurodac, Schengenski informacijski sustav, vizni informacijski sustav, ECRIS TCN i sustav ulaska/izlaska koji državama članicama i agencijama EU-a pružaju ključne podatke za bolje upravljanje podnositeljima zahtjeva za vizu, kontrolu migracijskih tokova, praćenje nedopuštenih sekundarnih kretanja i brzu procjenu sigurnosnih prijetnji nužna je za dobro upravljanje sustavom azila i migracija u EU-u.

Uloga Agencije Europske unije za azil

(EUAA) ključna je kad je riječ o pružanju potpore državama članicama u obradi zahtjeva za međunarodnu zaštitu i osposobljavanju službenika odgovornih za obradu zahtjeva za azil. Kao punopravna agencija EUAA sada ima ovlasti sa širim popisom zadaća, koje su se pokazale ključnima za pružanje potpore državama članicama i trećim zemljama u rješavanju pitanja azila i migracija.

Zakonite migracije

Moramo zadržati pravednu i nužnu razliku između onih koji dolaze u EU na zakonit način i onih koji nezakonito pristižu. Zakonita migracija mora zauzeti središnje mjesto u raspravama koje se, među ostalim i s trećim zemljama podrijetla i tranzita, vode o suradnji u upravljanju migracijskim tokovima.

Migracija radne snage ima znatan teritorijalni učinak te donosi i prilike i izazove za EU koji stari i u demografskom je padu. Ako se njima uspješno upravlja, zakonite migracije radne snage mogu uspješno dopuniti druge politike ne samo u preokretanju tog demografskog trenda, već i nedostatka i gubitka radne snage. Međutim, obrazovna, kulturna i jezična pozadina ponekad se može pretvoriti u prepreku koja doprinosi društvenim podjelama. Stoga su, uz politike za privlačenje talenata i stvaranje putova za migraciju radne snage, potrebne druge kratkoročne i dugoročne politike kako bi se olakšalo uključivanje zakonitih migranata i njihova integracija u društvo.

Za pametno upravljanje migracijama potrebna je proaktivna politika održivih, transparentnih i pristupačnih zakonitih putova koji koriste Europi i zemljama podrijetla kako bi se bolje zaštitile ranjive osobe. To ne bi trebalo negativno utjecati na razvojne izgled zemalja u razvoju.

EU mora poboljšati pravila o migracijama i istražiti načine privlačenja manualne radne snage te visokokvalificiranih zakonitih migranata i poduzetnika koji mogu popuniti slobodna radna mjesta i potaknuti gospodarski rast. Izmijenjena Direktiva o plavoj karti EU-a i aktualne reforme Direktive o osobama s dugotrajnim borištem i Direktive o jedinstvenoj dozvoli mogu doprinijeti poboljšanju stanja rada u Europi i u zemljama podrijetla. Moraju

se poštovati nadležnosti država članica u tom području, te bi države članice trebale utvrđivati uvjete za odobravanje pristupa svojim tržištima rada.

Moramo ojačati i suradnju s trećim zemljama kako bismo dobili činjenične i točne informacije o prednostima odabira zakonitih i sigurnih putova umjesto nezakonitih i opasnih ruta. EU se mora uključiti u strukturirani i smisleni dijalog s tim zemljama o potrebama za zakonitim migracijama i suradnji u borbi protiv nezakonitih migracija, u skladu s načelom „više za više”.

Zakonite migracije, među ostalim pitanjima, trebaju biti integrirane u razgovore koji se s trećim zemljama podrijetla ili tranzita vode o suradnji u upravljanju migracijskim tokovima. EU bi trebao poticati suradnju MSP-ova između država članica i trećih zemalja te se zalagati za sustav ulaganja, a ne samo pružanja pomoći. Moramo angažirati poduzeća kako bismo ih informirali o mogućnostima i koristima zapošljavanja državljana trećih zemalja i pravnim postupcima za to, istodobno se boreći protiv iskorištavanja nezakonitih migranata i jačajući sankcije za poslodavce koji djeluju protiv zakona. Moramo u potpunosti iskoristiti bazu talenata EU-a i partnerstva za privlačenje talenata kako bismo zadovoljili potrebe tržišta rada.

Trebalo bi započeti s razmatranjem mogućih načina za promjenu okvira EU-a za upravljanje zakonitim migracijama, a posebno migracijama radne snage, među ostalim uzimajući u obzir uspješne bodovno utemeljene modele poput onih koje su razvile zemlje poput Kanade, i u skladu s nadležnostima država članica.

Preseljenje je sigurna i zakonita alternativa nezakonitim i opasnim putovanjima osoba kojima je potrebna zaštita te dokaz europske solidarnosti sa zemljama izvan EU-a koje su domaćini velikom broju osoba u bijegu od rata ili progona. Države članice trebale bi biti te koje odlučuju o broju osoba koje će se preseliti unutar EU-a. Trajna predanost država članica preseljenju kao sigurnom i zakonitom putu prema EU-u potvrđuje da je to i dalje koristan instrument kojim se osobama kojima je potrebna međunarodna zaštita omogućuje da na zakonit, uređen, siguran i dostojanstven način stignu u EU. Istodobno, EU u cjelini, ali i međunarodna zajednica, trebali bi prihvatiti veću odgovornost

za zaštitu jer je ona trenutačno nejednako raspodijeljena na globalnoj razini. U tom pogledu treba poticati daljnji razvoj koji bi se trebao temeljiti na Forumu UN-a o izbjeglicama, u okrilju kojega bi valjalo u djelo provesti načelo međunarodne podjele odgovornosti.

Rješavanje temeljnih uzroka migracija

Klub zastupnika EPP-a čvrsto smatra da se migracije moraju integrirati i uključiti u sve relevantne politike EU-a, posebno u politike EU-a u području pomoći, trgovine i vanjske politike. EU bi trebao pružiti pomoć trećim zemljama kako bi se smanjio znatan gubitak visokokvalificiranih radnika. Poticanjem ulaganja i potpore trećim zemljama EU može bolje spriječiti nezakonite gospodarske migracije te istodobno stvoriti mogućnosti zapošljavanja i osnažiti gospodarstva i životni standard u trećim zemljama.

Jedan od glavnih ciljeva politike pomoći EU-a mora biti i rješavanje temeljnih uzroka migracija, uključujući demografske, klimatske i gospodarske izazove i sukobe. Stoga bi naglasak trebao biti na potpomaganju razvoja stabilnih institucija u neposrednom području Europe radi promicanja održivog društvenog razvoja. Klub zastupnika EPP-a poziva na potpunu provedbu Instrumenta za susjedstvo, razvoj i međunarodnu suradnju (NDICI) Globalna Europa i redovite evaluacije kako bi se osigurala njegova ispravna primjena.

Za rješavanje problema migracija u njegovoj srži potrebna su partnerstva, posebno s Afrikom. To ne iziskuje samo veće financiranje razvoja već i korake za uspostavu novog okvira kojim se omogućuje bitno povećanje privatnog ulaganja obaju partnera. U tom pogledu, dokument o stajalištu EPP-a o partnerstvu s Afrikom pruža sveobuhvatan pristup koji uključuje i rješavanje temeljnih uzroka migracija.

Ključno je surađivati s partnerskim zemljama na otpornosti i stabilnosti te na stvaranju radnih mjesta i prilika za migrante i izbjeglice, kao i za zajednice domaćine. Za Klub zastupnika EPP-a mjere čiji je cilj

doprinijeti gospodarskom razvoju lokalnih zajednica i regija i time smanjiti migracijski pritisak poboljšanjem vještina i zapošljivosti državljana trećih zemalja i dalje su u središtu naših temeljnih ciljeva.

Napori EU-a u pogledu proširenja na zapadnom Balkanu i aktivna politika susjedstva EU-a pridonose širenju područja blagostanja i jačanju vladavine prava te su stoga učinkoviti alati za bolje upravljanje migracijskim tokovima. Osnažena strateška i operativna suradnja između EU-a i zemalja na njegovim istočnim i južnim granicama trebala bi postati sastavni dio tih napora.

Vizna politika Srbije koja nije dosljedna i nagrađuje određene zemlje koje ne priznaju neovisnost Republike Kosova doprinijela je dramatičnom povećanju nezakonitih migracija zapadnobalkanskom rutom iz zemalja kao što su Burundi, Indija i Kuba. EU ne može zanemariti uloge koje države imaju u stvaranju migracijskog pritiska.

Integracija

Iako EU može na temelju članka 79. stavka 4. UFEU-a pružiti poticaje i potporu djelovanju država članica, integracija je i dalje pitanje nacionalne nadležnosti. Međutim, integracijske politike i strategije nužne su za uspjeh politike azila i migracija EU-a te predstavljaju važno ulaganje u budućnost.

Migracijski tokovi posljednjih godina povećali su potrebu za djelotvornim politikama integracije državljana trećih zemalja. Integracija je preduvjet za uključivo, kohezivno i prosperitetno društvo. Razumijemo da je integracija dvosmjerni proces te da poštovanje europskih vrijednosti te prava i sloboda koje su u središtu Unije mora biti sastavni dio procesa integracije.

Pozivamo države članice na novi pristup integraciji usmjeren na socijalnu uključenost i uključivanje na tržište rada, uz pružanje tečajeva jezika i integracije s posebnim naglaskom na mlade, migrantice i druge ranjive osobe, kao i na suočavanje s izazovima marginaliziranih zajednica, uključujući urbane getoizirane četvrti. Integracija u najranijoj fazi, putem općih i ciljanih mjera, ključan je čimbenik koji doprinosi cjelokupnoj društvenoj koheziji u Europi, ali i važan

čimbenik za smanjenje rizika u pogledu moguće izloženosti kriminalnim mrežama i radikalizaciji.

Vladavina prava i temeljna prava, kao što su sloboda govora, rodna ravnopravnost te poštovanje i dijalog među vjerskim zajednicama, ključni su elementi našeg sustava vrijednosti i svi ih moraju poštovati. Ne možemo dopustiti paralelna društva u kojima se temeljne vrijednosti Unije sustavno narušavaju te se moramo jače boriti protiv svih ekstremističkih ideologija.

Sudjelovanje svih dionika uključenih u društvo od ključne je važnosti i uz poštovanje nadležnosti država članica u pogledu integracijskih mjera; takve mjere za sve državljanke trećih zemalja čiji je boravak zakonit trebale bi promicati uključenost, a ne izolaciju, uz suradnju s lokalnim i regionalnim vlastima koje imaju ključnu ulogu u procesima integracije.

Instrumentalizacija

EU je doživio instrumentalizaciju migranata na svojim vanjskim granicama u četiri velika navrata: grčko-turska granica na Marici u veljači 2020.; španjolsko-marokanska granica u Ceuti u svibnju 2020.; bjelaruska tijela protiv Litve, Latvije i Poljske u ljeto 2021., kao i stalni protok nezakonitih migranata na Cipru iz Turske preko demilitarizirane zelene zone. Unatoč pokušajima destabilizacije EU-a i/ili u političke svrhe, instrumentalizacija migranata protiv EU-a nije bila uspješna. To je bilo zahvaljujući brzom i koordiniranom odgovoru država članica i graničnih agencija EU-a te dodatno naglašava važnost toga da EU u svakom trenutku ima učinkovit i integriran sustav upravljanja granicama. Nadalje, ti hibridni napadi bili su neuspješni zbog suradnje sa zemljama podrijetla i tranzita kako bi se zaustavila instrumentalizacija ljudskih bića protiv EU-a.

Učinkovita kontrola vanjskih granica EU-a sprečava susjedne zemlje da migrante koriste kao oružje protiv Unije, a istodobno osigurava poštovanje temeljnih prava migranata. U tom pogledu Klub zastupnika EPP-a poziva Komisiju da stavi na raspolaganje sredstva iz proračuna EU-a za stvaranje fizičke infrastrukture, kao što je tražilo dvanaest država članica, kako bi se ojačali nacionalni sustavi zaštite granica.

U budućnosti EU mora brzo odgovoriti na instrumentalizaciju sveobuhvatnim pristupom kojim se uzimaju u obzir operativne, pravne, financijske i diplomatske mjere. To uključuje blisku suradnju sa zemljama podrijetla i tranzita kako bi se spriječili odlasci i vizna politika usmjerena na destabilizaciju EU-a, kao što je nedavno zabilježeno na granicama EU-a sa Srbijom. U tom pogledu EU mora pronaći održivo i dugoročno rješenje za stanje na Cipru, gdje Turska zloupotrebljava demilitariziranu zelenu zonu kako bi olakšala kretanje državljana trećih zemalja u EU.

Klub zastupnika EPP-a snažno podupire prijedlog Komisije da se u Zakonik o schengenskim granicama uključe odredbe o instrumentalizaciji migranata kako bi im se omogućilo učinkovitije i usklađenije djelovanje u slučaju instrumentalizacije. Jačanje naše sigurnosti poštovanjem naših europskih vrijednosti i ne dopuštanjem ucjene poslat će se prava poruka onima koji se koriste migrantima ili su u iskušenju da to učine kao oružje protiv EU-a i njegovih država članica.

Pouke izvučene iz prihvata ukrajinskih izbjeglica

Od 24. veljače 2022. zabilježeno je gotovo 12 milijuna registriranih prelazaka granice iz Ukrajine, od kojih je velika većina ušla u Uniju preko Poljske. Tisuće građana, obitelji i nevladinih organizacija otvorilo je svoja srca i domove ukrajinskim izbjeglicama. Klub zastupnika EPP-a toplo pozdravlja dosad nezabilježenu i ujedinjenu poruku solidarnosti u odgovoru na stanje u Ukrajini, uključujući aktivaciju Direktive o privremenoj zaštiti prvi put u njezinoj 20-godišnjoj povijesti.

Direktiva o privremenoj zaštiti pokazala se učinkovitim alatom za pružanje brze zaštite ukrajinskim izbjeglicama, a državama članicama za učinkovito upravljanje masovnim dolascima. Dosad je više od 4,4 milijuna ukrajinskih građana dobilo privremenu zaštitu u EU-u i uživalo širok raspon prava, uključujući pristup tržištu rada i obrazovnim sustavima. Klub zastupnika EPP-a pozdravlja predanost Vijeća produljenju provedbe Direktive o privremenoj zaštiti za još jednu godinu, čime se ukrajinskim izbjeglicama pruža sigurnost u pogledu njihova pravnog statusa u EU-u.

Klub zastupnika EPP-a ponavlja da je aktivacija Direktive o privremenoj zaštiti izvanredna mjera za suočavanje s velikim migracijskim kretanjima Ukrajinaca koji bježe od izravnih posljedica ruskog nezakonitog rata. Nijedna situacija dosad nije bila jednaka situaciji ukrajinskih izbjeglica. Od 2017. ukrajinski građani mogu boraviti u Uniji 90 dana bez prethodnog dobivanja schengenske vize. Aktivacijom Direktive o privremenoj zaštiti u toj je konkretnoj situaciji ukrajinskim izbjeglicama omogućen zakonit boravak u Uniji i nakon 90 dana, bez opterećivanja sustava azila država članica.

Komisija je u rujnu 2020. predstavila Prijedlog uredbe o kriznim situacijama i situacijama više sile kojim bi se Direktiva o privremenoj zaštiti stavila izvan snage. Klub zastupnika EPP-a podržava donošenje te uredbe jer postoji potreba za većom solidarnosti s državama članicama koje su zbog svoje zemljopisne prirode suočene s nerazmjernim opterećenjem. Međutim, ciljevi te uredbe razlikuju se od ciljeva Direktive o privremenoj zaštiti, zbog čega Klub zastupnika EPP-a ne podupire stavljanje izvan snage Direktive o privremenoj zaštiti.

Osim toga, prihvata Ukrajinaca dodatno je naglasio važnost dinamičnog civilnog društva za integraciju i potporu zajednice državljanima trećih zemalja. Financijska sredstva EU-a za osiguravanje odgovarajućeg stanovanja, obrazovanja i zdravstvene skrbi ključna su za potporu državama članicama, a posebno lokalnim vlastima, u pokrivanju troškova i pružanju bolje pomoći onima koji bježe od Putina nezakonitog rata u Ukrajini. Ključno je da EU nastavi pružati potporu državama članicama i lokalnim tijelima zbog proširenja Direktive o privremenoj zaštiti. Klub zastupnika EPP-a dodatno potiče države članice da osiguraju da ukrajinske izbjeglice imaju potpuni pristup tržištu rada i tečajevima jezika kako bi se dodatno poboljšala njihova integracija. Iz perspektive kružnog gospodarstva to bi moglo doprinijeti i ponovnoj izgradnji Ukrajine nakon završetka rata.

Međutim, prihvata ukrajinskih izbjeglica razotkrio je ograničene kapacitete sustava prihvata država članica. Osim toga, istaknuo je hitnu potrebu za brzim razlikovanjem izbjeglica ili korisnika međunarodne zaštite od ekonomskih migranata. Države članice EU-a 2021. donijele su 524 400

odluka o azilu, od čega je odobreno samo 39 %. Stoga velika većina tražitelja azila nema pravo na međunarodnu zaštitu. Istodobno je stopa vraćanja preniska.

Migracije povezane s klimom

Klimatske promjene već su temeljni čimbenik za migracije ili raseljavanje, a očekuje se da će više ljudi migrirati zbog utjecaja klimatskih promjena na egzistenciju, oružanih sukoba te sigurnosti opskrbe hranom i vodom. Riječ je o multiplikatoru prijetnji za postojeće napetosti i nesigurne izazove u zemljama u razvoju. Prema izvješću Svjetske banke do 2050. godine 216 milijuna ljudi moglo bi zbog klimatskih promjena biti prisiljeno migrirati unutar svojih zemalja. Te „žarišne točke” klimatskih migracija pojavit će se već 2030. i pogoršati do 2050.

Potrebno je da EU razmotri konkretne učinke klimatskih promjena na buduće migracijske tokove prema Uniji. Suše, povećane temperature i drugi ekstremni vremenski učinci dovest će ne samo do velikog raseljavanja ljudi, već i do gladi.

Međutim, klimatske promjene nisu uzrok koji je kompatibilan sa zaštitom u okviru pravne stečevine EU-a o azilu ili s međunarodnim izbjegličkim režimom. Ključno je da se razvojnom suradnjom i humanitarnim politikama EU-a podupire prilagodba klimatskim promjenama, izgradi otpornost i potakne smanjenje rizika od katastrofa u trećim zemljama kako bi se ublažile posljedice klimatskih promjena na mobilnost ljudi.

U tom pogledu visoka stopa siromaštva u nekoliko trećih zemalja ugrožava otpornost lokalnog stanovništva, zbog čega je veća usmjerenost na gospodarski rast i otvaranje radnih mjesta nužna kako bi se premostili socioekonomski izazovi. Azil u Europi ne može postati trajno rješenje za globalne nepravde.